

Guideline

Spot og støt talentfulde mønsterbrydere

I denne guide finder du ti punkter, som skoler og lærere bør have fokus på for at spotte og støtte de talentfulde mønsterbrydere.

Et mønsterbrydertalent kan være et talent uden, at det bliver bemærket. Derfor er det vigtigt at kunne spotte og støtte mønsterbrydertalenter, men også at være bevidst om målgruppen, at inddrage elevernes personlige egenskaber, deres omgivende miljø og deres faglighed. Her er ti vigtige fokuspunkter.

Skolen

1. Kommunikation

Overordnet skal skolen skabe en fælles forståelse af mønsterbrydere og af, hvordan de spottes. Desuden bør skolen have en klar strategi, som lærerne skal kende til. Lærerne skal have oplysninger om de praktiske rammer for arbejdet med de talentfulde mønsterbrydere, og alle involverede parter, skolen, lærerne, forældrene og eleverne, skal være bevidste om, hvad de selv får ud af at deltage på både kort og lang sigt.

2. Samarbejde

På den enkelte skole skal der skabes et samarbejde omkring det at spotte og udvælge blandt lærerkolleger og talentkoordinatorer, evt. med inddragelse af forældre i dele af processen. Herudover er det vigtigt at skabe rammer til erfaringsudveksling.

3. Netværk

Skolen bør fokusere på at fremme erfaringsudvekslingen og netværket mellem lærere, skoler og eksterne aktører som fx Science Talenter.

Læreren

1. Samarbejde og bevidsthed

Når lærerkolleger og talentkoordinatorer skal spotte og udvælge talentfulde mønsterbrydere, bør det ske i et samarbejde. I den daglige undervisning skal lærerne være bevidste om de talentfulde mønsterbrydere og deres egenskaber, så alle de elever, der udviser potentiale, bliver spottet og får mulighed for at udvikle sig.

2. Egenskaber - personlighed

Talentfulde mønsterbrydere er typisk elever, der godt kan lide at gå i skole. De arbejder hårdt og koncentreret, og de har ofte et udviklende mindset, ligesom de arbejder på at nå deres mål. De kan derimod være udfordrede på andre områder, fx deres før-faglige sprog. De er typisk stille i klassen, men 'på' i forbindelse med gruppearbejde. De kan også være udfordrede inden for nogle faglige områder, mens de er foran deres klassekammerater på andre.

3. Egenskaber - miljø

En række miljøfaktorer, herunder lærerkolleger, talentkoordinatorer, klassen og evt. elevernes forældre spiller ind og bør inddrages, når den talentfulde mønsterbryder skal spottes, udvælges og støttes i udviklingen af deres talent. Konkret handler det især om at støtte eleven i at bryde sine mønstre og turde være et talent og måske finde nogle nye fællesskaber på skolen.

4. Åbenhed

Klar kommunikation omkring talentbegrebet og kriterierne for at deltage i forskellige talent-aktiviteter er essentiel for at skabe et rum, hvor der er frihed til at stille spørgsmål. Kriterierne for udvælgelse må ikke opleves som noget, der skal holdes skjult, og åbenheden vil kunne reducere misforståelser og misundelse blandt klassekammerater.

5. Kommunikation

De unge, talentfulde mønsterbrydere skal have klar besked om, hvad et talenttilbud er, de praktiske rammer omkring tilbuddet, hvad deres deltagelse indebærer, og hvad de får ud af at deltage både på kort og lang sigt. Mønsterbryderne skal kunne se udbyttet i forhold til deres personlige egenskaber, deres miljø, deres faglighed, og hvordan talenttilbuddet kan forberede dem til det næste uddannelsesniveau.

6. Struktur og anerkendelse

De talentfulde mønsterbrydere forstår det faglige, men mangler ofte det før-faglige sprog. Lærerne skal støtte mønsterbryderne gennem struktur, feedback, evaluering, anerkendelse og opfølgning. Eleven skal støttes gennem hele processen - også hjemme på skolen, og når projektet er afsluttet. Den løbende støtte hjælper mønsterbryderne i deres udvikling og i deres tro på sig selv.

7. Brug talenterne

Mønsterbrydernes oplevelser og erfaringer fra et talenttilbud kan inddrages i undervisningen, fx i forhold til at konkretisere eller perspektivere kernestoffet. Der kan også trækkes tværfaglige paralleller, ligesom de kan fortælle historien om videre uddannelse og karriere inden for naturvidenskaben. På den måde øges sandsynligheden for, at deres engagement smitter af på deres klassekammerater og for, at andre tør og får lyst til at melde sig til et talenttilbud.

*Forfatter: Pernille Maj Svendsen, Aarhus Universitet.
Udgiver: Science Talenter*

Støttet af Den A. P. Møllerske Støttefond

Baggrund

Denne guide er udarbejdet på baggrund af analyser fra følgeforskningen på projektet Science Talent Mønsterbryder.

Undersøgelsen bygger på forskellige typer data. Der er udsendt to spørgeskemaer til 127 mønsterbrydertalenter (44 fra grundskolen og 83 fra gymnasieskolen), 36 lærere fra de deltagende skoler, og der blev sendt et enkelt spørgeskema til 23 mentorer. Tolv gymnasieelever er blevet interviewet individuelt mellem første og anden camp og igen efter anden camp. Desuden blev tre grundskoleelever interviewet i gruppe mellem første og anden camp. Hertil er fem lærere individuelt interviewet, og der er gennemført individuelle interviews med tre mentorer og to talentambassadører.

Om Science Talent Mønsterbryder

Science Talent Mønsterbryder er en flerårig projektindsats (2013-2017) med det formål at stimulere og støtte naturvidenskabeligt dygtige elever til at udfolde og udvikle deres talent - uanset social baggrund.

Projektet har været målrettet mønsterbryderelever fra grund- og gymnasieskolen, der enten har anden etnisk baggrund end dansk, eller som kommer fra et gymnasiefremmed miljø. Projektets aktiviteter har bestået af 10 forskellige camp-forløb med hvert deres faglige naturvidenskabelige fokus. Hvert camp-forløb indeholdt et lærerkursus for 1-2 lærere fra de deltagende skoler, to faglige camps for eleverne (af 2-3 dages varighed) samt en hjemmeopgave mellem de to camps.

I seks af forløbene har der været tilknyttet en mentorordning, hvor en mentor har støttet eleverne mellem de to camps og i forbindelse med udarbejdelse af hjemmeopgaven.